

Naturnära

Historia, natur och spännande hus. Vårens SKB-promenad går genom lite okända stadsdelar i norra Stockholm. Följ med till Gärdet, Ruddammen och norra Djurgårdsstaden.

TEXT ANDERS FALKIRK KARTA STADSKARTAN FOTO BARABILD.SE

Promenaden från Gärdets t-banestation till Kampementsgatan är inte lång, men den väcker förväntan. För ni anar att något storslaget, något vidsträckt, ska komma. Och ni blir inte besvikna.

Plötsligt öppnar sig staden och utsikten är milsvid. Wow! Ni kan se hela Gärdet, Stockholms största grönska, brutalistiska Kaknästornet, Djurgården toppad av Bredablickstornet på Skansen, och sedan hela vägen till Globen bortom Södermalm. Stockholm har många vackra utsiktsplatser, men den här hör till de mer imponerande.

Här, på toppen av Gärdet, finns ett av SKB:s mest ikoniska kvarter, Kampementsbacken. Två gigantiska huskroppar, åtta våningar höga, baserade på ritningar av den finländska designikonen Alvar Aalto. De byggdes på 1960-talet och väckte snabbt uppmärksamhet. Bland annat för att lägenheterna var påkostade och inte speciellt billiga att hyra. Därav ökenamnet "Gärdets lyxkaserner".

Lyxkaserner? Uttrycket anspelar på Gärdets 300 år långa militära epok, som upphörde först på 1900-talet. Kampement är för övrigt ett äldre ord för fältläger.

FÖR ATT TA ER TILL nästa SKB-kvarter går ni via utdragna Tessinparken, som anlades på 1930-talet, och fortsätter sedan över Erik Dahlbergsallén. Här kommer ni fram till en grupp förortslänkande gator. Det är ljust och luftigt mellan husen och gott om grönska.

Här ligger det lågmälda kvarteret Stångkusken som byggdes i början på 1950-talet. Det är dock inte ett "vanligt" SKB-hus. Lägenheterna anpassades till betalningsstarka tjänstemannahushåll, ett krav från staten som ägde marken. I området ligger nämligen flera statliga ämbetsverk vars högre anställda behövde boende.

Resultatet blev stora lägenheter, ett fåtal på hela sex rum och kök, med stora vardagsrum med öppen spis och jungfrukammare.

Amatörarborister bör även titta till hästkastanjen på baksidan av huset. Den är några hundra år gammal och har blivit hårt beskuren (hamlad). Intresserad? Läs då om SKB:s mest värdefulla träd i Vi i SKB 2.2023.

EFTER STÅNGKUSKEN HAR ni en lång och spännande promenad framför er, genom ett område som balanserar mellan natur och innerstad, och är späckat med intressanta byggnader.

Ta gångtunneln under Lidingövägen och ni hamnar på Östermalms IP från 1906. När den invigdes ansågs den vara världens modernaste idrottsplats. Strax bredvid ligger Tennisstadions två historiska hallar, k-märkta Tennispaviljongen från 1896 och A-hallen som är en funkispärla. Missa inte den eleganta typografin över entrén.

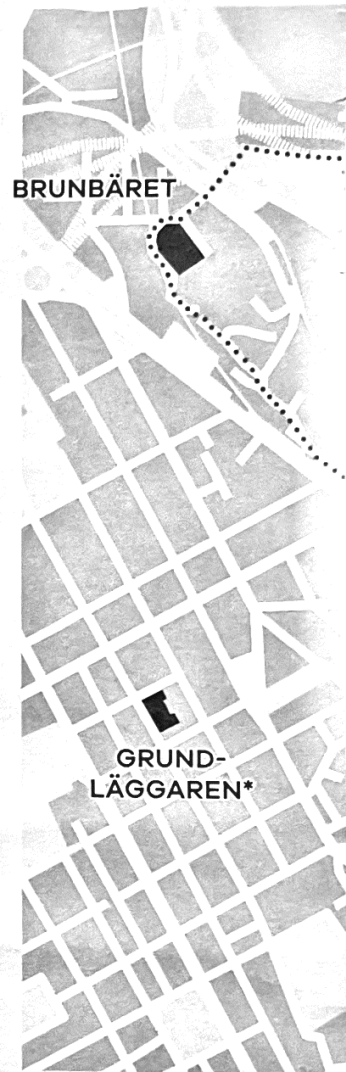
Sedan fortsätter promenaden förbi Tekniska högskolan vars campus och pampiga byggnader är en stadsdel i sig. KTH:s Arkitekturskolans rostiga och runda byggnad är värd en bild. Den ritades av Tham & Videgård och vann Årets Stockholmsbyggnad 2016.

Precis intill ligger Östra station vars restaurang har kvar sin funkisinredning från 1932 ... ja, ni förstår att här finns mycket att studera. Stanna dock inte till för länge, ni har en promenad kvar utmed kafétäta Valhallavägen fram till nästa SKB-kvarter, Brunbäret, i Ruddammen.

RUDDAMMEN? NAMNET ÄR hämtat från de dammar för odling av rudor, en populär matfisk, som fanns här på 1600- och 1700-talen.

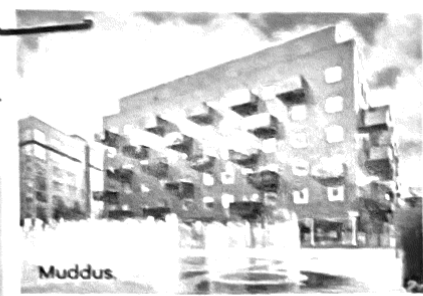
Området ligger på en höjd ovanför Roslagstull med fin vy över Vasastans takåsar. Det består av Roslagstulls gamla sjukhusbyggnader, bostadshus byggda på 1930-talet, ett höghus från 1950-talet och en rad bostadshus uppförda i postmodernistisk stil på 1990-talet. Blandningen är både underhållande och trivsamt.

Kvarteret Brunbäret består av fem punkthus

*BONUS!

Om ni orkar gå ännu lite längre kan ni göra en avstickare förbi kvarteret **Grundläggaren** (Döbelnsgatan 38A–D). SKB-husen i kvarteret är sju våningar och byggdes 1981–83. Kvarternamnet finns med på kartor redan under första halvan av 1700-talet.

och ett bågformat hus, sex-sju våningar höga, som omger en mysig och välkött gård. Husen med totalt 132 lägenheter är ritade av White Arkitekter och stod klara för inflyttning 1992.

Efter Brunbäret ska ni ut på en nationalstadsparksvandring, där målet är ett omtalat rött hus.

KUNGLIGA NATIONALSTADSPARKEN börjar ett stenkast från Ruddammen, eller snarare på andra sidan en gångbro över Roslagsbanan. Här kan ni uppleva ett alldeles unikt historiskt landskap, sammanflätat av parker, vackra byggnader, skogar, öppna marker och stränder.

Ni ska dock bara snedda över en liten del av parken fram till Norra Djurgårdsstaden, ett av Stockholms mest spännande nya bostadsområden. Målet är att stadsdelen ska vara klimatanpassad och bli helt fossilfri. Här ligger SKB:s

kvarter Muddus, uppkallat efter lappländska nationalparken Muddus.

Kvarteret går inte att missa. Det är byggt i rött glaserat tegel och står verkligen ut från mängden. Kan det vara SKB:s fräckaste hus? Muddus ritades av Wingårdh Arkitektkontor och kom på en hedrande tredjeplats i tävlingen Årets Stockholmsbyggnad 2016.

Missa inte Assa Kauppi's fina lilla staty *In search of a winner* på gården. Är flickan sur eller fundersam?

NU ÄR NI NÄSTAN klara med er SKB-promenad. Kvar återstår en kort vandring förbi moderna nybyggen och historiska industribyggnader, till exempel de imponerande gasklockorna, fram till Ropstens t-banestation – och väl där kan ni påbörja er hemresa. ■

Kampementsbacken, SKB-kvarteret som i folkmun även kallas "Gärdets lyxkaserner".